

Bilinçli Bilgisayarlar Yolda

Sizle konuşan, hatta tartışan "bilinçli" bilgisayarlar, çok değil, bundan 40 yıl sonra günlük yaşantımızla bütünleşen alelade araçlar haline gelecekler. Yapay Zeka alanında önde gelen bir bilim adamına göre, sözü edilen bilgisayarlar, bir bilim-kurgu klasığı olan 2001: Space Odyssey filmindeki katil bilgisayar HAL'in gerçek yaşama aktarılmış "ve tercihen daha iyi huylu" bir türü olacak. Londra Kraliyet Koleji Sinirsel Sistemler Mühendisliği Bölümü Başkanı Prof. Igor Aleksander'a göre bilinçli bilgisayarlarımız kişisel düzeyde iletişim kurabilecek ve tıpkı bir insan gibi sorunları tartışabilecek.

Galler'in başkentindeki Cardiff Üniversitesi'nce düzenlenen bilim şenliğinde konuşan uzman, 40 yıl sonra dükkanlarda "bilinçli olma garantisiyle" satılacak olan bu bilgisayarların, dil bilme yeteneğinin yanı sıra görme yetisine de sahip olacaklarını, ve bu sayede ona tarif ettiğiniz nesnelere gösterebileceğini de belirtti.

Prof. Aleksander'a göre, bu bilgisayarları alışlagelmiş ötekilerden ayıran temel özellik, "ben" duygusuna sahip olmaları. Örneğin "Ne demek istediğini anlıyorum, ama o öyle olmaz; sanırım soruna şu, şu, şu şekilde yaklaşmak lazım" diyen, hatta sizle tartışan "ukala" bilgisayarlara hazır olun.

İngiliz profesör, insan beyni model alınarak tasarlanmış Magnus adlı bir makine üzerinde yapılan deneylerle, bir ölçüde de olsa yapay bilinç geliştirilebildiğini öne sürüyor. Örneğin Magnus, kırmızı bir topu tarif ederken "kırmızılık" ve "topluk" kavramlarını hissedebiliyormuş. Makinedeki bilincin ne anlama geldiğini en iyi biçimde açıklayabilmek için Profesör Aleksander, "Magnus'un nereden geldiği, nerede olduğu ve nereye gitmek istediği konusunda belirli bir fikri ve tercihleri var" diyor. Magnus'un şimdilik 1 milyon nörondan oluşan beyninin boyutları, değil insan beyni, onun ihtisaslaşmış parçalarının boyutlarından bile çok daha küçük.

Profesör, daha şimdiden bilgisayarlarla konuşabildiklerini, ancak onların cevaplarını ekrana çizdikleri resimler yoluyla verdiklerini belirttikten sonra şunu söylüyor: "Bu durumda önümüzde duran bir sorun, bilgisayarlara dilimizin yapısını öğretmek. Ama bu eninde sonunda bir teknoloji sorunu. Bunun aşılamaz bir engel olduğunu sanmıyorum."

Raşit Gürdilek

British Scientific and Medical News
London Press Service (06.10.1998)

Türk Bilim Adamının Başarısı

Prof. Dr. Banu Onaral, Kasım başında bir yıl süreyle üç yüz bini aşkın üyesi bulunan Elektrik-Elektronik Mühendisliği Enstitüsü, IEEE'nin tıp ve biyoloji mühendisliği kolunun başkanlığına seçildi. Halen Drexel Üniversitesi öğretim üyesi olan Prof. Onaral, 1997 yılında bu üniversitenin Biyomedikal Mühendislik Bilimleri ve Sağlık Sistemleri Enstitüsü'nün müdürlüğünü de yaptı. Prof. Onaral, 1986-87 yılında da Boğaziçi Üniversitesi Biyomedikal Mühendislik Enstitüsü'nde konuk öğretim üyesi olarak görev yapmış ve Boğaziçi Üniversitesi'yle çeşitli projeler çerçevesinde işbirliğini sürdürmüştü.

Gülgun Akbaba